

Raadsvoorstel

Onderwerp: Voorbereidingsbesluit staalslakken en grondstabilisatie gemeente Velsen

Datum collegevergadering	14 oktober 2025	Ambtenaar	S. van der Meij
Zaaknummer	2048397	Telefoon	06 51395799
Portefeuillehouder(s)	J. Verwoort	E-mailadres	smeij@odijmond.nl

Voorgesteld raadsbesluit

1. Met het oog op de voorbereiding van in het omgevingsplan te stellen regels een voorbereidingsbesluit te nemen houdende regels over bodem onder de Omgevingswet.
2. Voor het omgevingsplan de voorbeschermingsregels vast te stellen die zijn opgenomen in bijlage A.
3. Dat dit voorbereidingsbesluit in werking treedt 1 dag na de bekendmaking.
4. Dat dit voorbereidingsbesluit wordt aangehaald als Voorbereidingsbesluit staalslakken en grondstabilisatie gemeente Velsen.

Samenvatting

Velsen wil de gezondheid van haar inwoners en het milieu beschermen door te streven naar een schone bodem en een goede kwaliteit van het oppervlaktewater. De toepassing van staalslakken en grondstabilisatie is onvoldoende gereguleerd. Dit kan leiden tot gezondheids- en milieurisico's. Wanneer deze bouwstoffen in aanraking komen met hemelwater en/of grondwater kunnen schadelijke stoffen (zwarte metalen) uit de staalslakken in de bodem en het oppervlaktewater terechtkomen. Wanneer staalslakken aan de oppervlakte liggen, kan dit zorgen voor gezondheidsrisico's, zoals klachten aan luchtwegen en de huid.

Het Rijk onderzoekt momenteel of landelijke regels kunnen worden opgesteld. Dit neemt tijd in beslag. Staalslakken kunnen nu nog steeds zonder melding worden toegepast en het is onbekend waar dat gebeurt. Vanwege de risico's voor het milieu en de gezondheid van onze inwoners is dit niet gewenst.

Omdat landelijke regels nog ontbreken, stelt gemeente Velsen een meldplicht in via een voorbereidingsbesluit. Daarmee voegen we tijdelijke regels toe aan het omgevingsplan die direct gelden. Omgevingsdienst IJmond stelde hiervoor een "Voorbereidingsbesluit staalslakken en grondstabilisatie gemeente Velsen" op. Het college stelt de raad voor om het "Voorbereidingsbesluit staalslakken en grondstabilisatie gemeente Velsen" vast te stellen.

Inleiding

De gemeente wil via de Nota bodembeheer zorgen voor een schone bodem en gezondheid van inwoners. Het gebruik van staalslakken en grondstabilisatie is nu onvoldoende gereguleerd en kan leiden tot milieu- en gezondheidsrisico's. Omdat landelijke regels nog ontbreken, stelt de gemeente een meldplicht in via een voorbereidingsbesluit. Hierdoor wijzigt direct het omgevingsplan, vooruitlopend op een gewijzigde vaststelling van dit plan. Het college wordt geadviseerd dit besluit ter vaststelling aan de raad voor te leggen.

Beoogd doel en effect van het besluit

- Het beschermen van de gezondheid van inwoners en het milieu, waaronder de kwaliteit van de bodem en het oppervlaktewater.
- Het verkrijgen van inzicht in de omvang en locaties van toepassingen van staalslakken.
- Een bijdrage te leveren aan de verbetering van het toezicht en handhaving om schadelijke gevolgen te voorkomen.

Argumenten

Waarom een meldplicht?

De landelijke regels voor het gebruik van staalslakken en grondstabilisatie schieten tekort, waardoor onduidelijk is waar en hoe deze materialen worden toegepast. Dit brengt gezondheids- en milieurisico's met zich mee, denk dan aan schade voor de fysieke leefomgeving (uitloging/verhoging zuurgraad/gezondheidsrisico's), dit kan leiden tot schade of vertraging van projecten. Daarom voerden gemeenten zoals Amsterdam en Haarlemmermeer al een voorbereidingsbesluit en meldplicht in.

Reguleren van de toepassing van Staalslakken

Het Rijk werkt aan landelijke regels voor het gebruik van staalslakken. Dat kost tijd, waarschijnlijk tot 2026. In april 2025 nam de Tweede Kamer een motie aan om snel een meldplicht in te voeren. In 2026 treedt deze meldplicht mogelijk in werking. Hoe de val van het kabinet de planning beïnvloedt, is nog onduidelijk. Tot die tijd kan een gemeentelijke meldplicht helpen om beter zicht te krijgen op waar staalslakken worden gebruikt. Zo kan toezicht en handhaving verbeteren.

Op 23 juli 2025 voerde de staatssecretaris een tijdelijke regeling in. Deze regeling geldt tot uiterlijk juli 2026 (met een mogelijke verlenging van een halfjaar). Twee vormen van toepassing van staalslakken zijn tijdelijk verboden. Dit gaat om toepassingen van niet-vormgegeven bouwstoffen met daarin meer dan 20 massaprocent staalslak op of in de landbodem in laagdikten van meer dan een halve meter en op locaties waar inname, inhalatie of oog-, mond- of huidcontact door de mens niet is uitgesloten. Voor overige toepassingen op of in de landbodem van niet-vormgegeven bouwstoffen met daarin meer dan 20 massaprocent staalslak geldt een vergunningplicht die wordt afgegeven en gehandhaafd door het college.

Het RIVM onderzoekt ondertussen andere toepassingen van staalslakken. Ondanks de landelijke maatregelen die al zijn geïmplementeerd (zoals aanscherping van de milieuverklaring), is het mogelijk dat risico's nog niet of niet volledig zijn ondervangen.

Het nu voorliggende Velsense voorbereidingsbesluit heeft een breder toepassingsbereik dan de tijdelijke regeling 'verbod en vergunningplicht toepassing LD- en ELO-staalslak' omdat de toepassing van vormgegeven bouwstoffen, ook in laagdikten minder dan een halve meter, gemeld moeten worden. De Omgevingsdienst IJmond volgt de landelijke ontwikkelingen en bereidt aanpassingen in het omgevingsplan voor.

Reguleren van het gebruik van staalslakken en grondstabilisatie

Grondstabilisatie betekent dat grond wordt verbeterd zodat deze geschikt is voor bouwen, bijvoorbeeld voor wegen of funderingen. Dit kan op twee manieren: door de grond stevig samen te persen (mechanisch) of door stoffen zoals kalk, cement, gips of staalslak toe te voegen (chemisch). Daardoor kan de zuurgraad van de grond veranderen. Er komt een nieuwe landelijke beoordelingsrichtlijn (BRL 935) voor grondstabilisatie, maar het is nog niet duidelijk wanneer die ingaat. Omdat gemeente Velsen geen risico's voor milieu en gezondheid wil nemen, stelt zij alvast

een meldplicht in via een voorbereidingsbesluit. Dat kan op basis van de Omgevingswet (artikel 4.14).

Vorbereidingsbesluit staalslakken en grondstabilisatie gemeente Velsen

Het voorstel is om in het omgevingsplan een meldplicht op te nemen voor het gebruik van staalslakken en grondstabilisatie. Volgens artikel 4.14 van de Omgevingswet kan de gemeente alvast een voorbereidingsbesluit nemen. Daarmee worden tijdelijke regels aan het omgevingsplan toegevoegd. Zo'n besluit geldt direct, zonder lange procedure, en er kan geen bezwaar of beroep tegen worden ingediend. Een voorbereidingsbesluit is tijdelijk en vervalt na anderhalf jaar als het omgevingsplan in die tijd niet is aangepast. Wordt het omgevingsplan wel op tijd gewijzigd, dan gaan de definitieve regels gelden nadat ook een inspraakprocedure is doorlopen.

Duidelijkheid in de regio gewenst

Een voorbereidingsbesluit wordt aan alle deelnemers van Omgevingsdienst IJmond voorgelegd voor vaststelling. Hierdoor ontstaat duidelijkheid voor bedrijven die staalslakken willen toepassen.

Totaalverbod in Beverwijk

In Beverwijk nam de raad een motie aan om in te zetten op een tijdelijke vergunningsplicht voor het gebruik van staalslakken. Het college van Beverwijk nam deze motie over en stelt nu meteen een totaalverbod voor staalslakken in Beverwijk voor, waarvan eventueel met een omgevingsvergunning voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit kan worden afgeweken. Dit omdat ook bestaande landelijke maatregelen, zoals aanscherping van de milieuverklaring, risico's nog niet (volledig) ondervangen.

Een verbod maakt het eventueel mogelijk gericht te sturen op een preventieve gebiedsgerichte aanpak omdat wordt getoetst aan het criterium ETFAL (evenwichtige toedeling van functies aan locaties) en een aanvraag voor een omgevingsvergunning BOPA kan worden geweigerd. Vooraf vindt overleg plaats met initiatiefnemers en dan komen ook maatregelen nadrukkelijk aan de orde. De juridische risico's en consequenties van een totaalverbod op staalslakken zijn echter nog niet te overzien. Een meldplicht is in lijn met een motie van de Tweede Kamer en anticipeert waarschijnlijk op een komende landelijke regeling. Aan een meldplicht kleven geen financiële of juridische risico's. Daarom stelt het college van Velsen een totaalverbod niet voor. De Omgevingsdienst IJmond gaat in opdracht van de IJmondgemeenten nader onderzoeken of en op welke wijze een vergunningsplicht vorm kan krijgen.

Averijhaven/Energiehaven

Een milieueffectrapportage (MER) om in de Averijhaven een Energiehaven mogelijk te maken, brengt gebruiksmogelijkheden van staalslakken in kaart. De MER-commissie adviseert nog over dit MER. De nieuwe landelijke regeling van 23 juli 2025 geldt ook voor de Averijhaven waar het plan is om een gedeelte van de staalslakken te hergebruiken omdat dit gaat over een laagdikte van meer dan 0,5 m. De minister van I&W kan voor bijzondere gevallen een ontheffing verlenen. De Velsense meldplicht zal deze afweging niet beïnvloeden.

Raad is bevoegd

De raad is bevoegd om het voorbereidingsbesluit vast te stellen overeenkomstig artikel 4.14 lid 1 van de Omgevingswet.

Alternatieven

- Wachten op de landelijke regels. Aangezien dit mogelijk nog een langere tijd op zich neemt blijven grotere risico's van staalslakken voor de gezondheid en het milieu aanwezig.
- Een verbod om staalslakken toe te passen zonder omgevingsvergunning. Dit vergt aanvullende studie, want de juridische risico's en consequenties zijn nog niet te overzien.

De Omgevingsdienst IJmond gaat in opdracht van de IJmondgemeenten nader onderzoeken of en op welke wijze een vergunningsplicht vorm kan krijgen.

Risico's

Het voorgelegde besluit is in lijn met een motie van de Tweede Kamer en anticipeert waarschijnlijk op een komende landelijke regeling. Aan een meldplicht kleven geen financiële of juridische risico's.

Programma

Het betreft de uitvoering van de basistakenpakket Milieu. Dit valt onder Programma 1 van de begroting.

Kader

- Nota bodembeheer deelnemende gemeenten Omgevingsdienst IJmond
- Omgevingswet, Besluit activiteiten leefomgeving en o.a. Circulaire Toepassing van staalslak en hoogovenslak(zand) als bouwstof in een werk

---

Participatie en inspraak

Niet van toepassing. Het voorbereidingsbesluit wijzigt het omgevingsplan met voorbeschermingsregels en er geldt geen voorgeschreven voorbereidingsprocedure.

Financiële consequenties

De toezicht en handhaving op de toepassing van staalslakken behoort tot het basistakenpakket en kan door Omgevingsdienst IJmond naar verwachting binnen de bestaande formatie worden uitgevoerd.

Communicatie

De regels worden na vaststelling door de raad bekendgemaakt via www.officielebekendmakingen.nl en het Omgevingsloket.

Uitvoering van besluit

Omgevingsdienst IJmond voert na de bekendmaking van het besluit het toezicht en de handhaving op de toepassing van staalslakken en grondstabilisatie uit inclusief de afhandeling van ontvangen meldingen. Met Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied (en Provincie Noord-Holland) worden afspraken gemaakt over uitvoering op het Tata-terrein.

Bijlagen - onderdeel uitmakend van het besluit

- "Vorbereidingsbesluit staalslakken en grondstabilisatie gemeente Velsen

---

Bijlagen - bijgevoegd als achtergrondinformatie

1. Nota bodembeheer deelnemende gemeenten Omgevingsdienst IJmond.
2. Advies IPLO 12 december 2024
3. Advies IPLO 4 augustus 2025

GEMEENTE VELSEN

Burgemeester en wethouders van Velsen,

De secretaris,

D. Veurink

De burgemeester,

F.C. Dales

